

RAPPORT

Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolan Solklint
2016-2017

Region Gotland

Besöksadress Visborgsallén 19

Postadress SE-621 81 Visby

Telefon +46 (0)498 26 90 00

E-post regiongotland@gotland.se

Org nr 212000-0803

Webbplats www.gotland.se

Innehåll

Dokumentation av det.....	1
systematiska kvalitetsarbetet	1
Underlag för att ta fram dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.	3
Förutsättningar	3
Styrning och ledning	3
Personalitet och barngruppens storlek och sammansättning	3
Personalens kompetens	3
Lokaler och miljö	4
Arbetet i verksamheten	4
Synen på barns utveckling och lärande	4
Förhållningsätt	4
Pedagogik och arbetsmetoder	4
Nu presenteras de olika avdelningarnas tankar om och beskrivningar av verksamhetsårets arbete i verksamheten	5
Lammet	5
Igelkotten	6
Rabbisen	7
Russet	8
Kompetensutveckling	10
Delaktighet och inflytande	10
Resultat och måluppfyllelse	10
Redovisning av måluppfyllelse i förhållande till nationella mål	10
Trygghet och trivsel & Inflytande – Delaktighet.....	11
Lärande och utveckling & Inflytande – Delaktighet	11
Situationen för barn i behov av särskilt stöd	12
Barn med annat modersmål än svenska	13
Analys och bedömning av måluppfyllelse	13
Åtgärder för förbättring	15
Nya utvecklingsområden	15
Fördjupa förståelsen av uppdraget	15
Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.....	16
Beslut och ansvarig för dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.....	16

Underlag för att ta fram dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.

Som underlag i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet har vi använt oss av kvantitativ information såsom statistik från Pro Capita (vårt administrativa system) och olika enkätundersökningar. Vi har använt oss av verksamhetsplan, arbetsplan och handlingsplan. Även diverse material från Skolverket och Skolinspektionen ingår i vårt underlag. Mestadels har vi dock använt oss kvalitativt underlag såsom självskattningar, dokumenterade lärdomar och erfarenheter från de olika arbetslagen. Ytterligare ett underlag har varit utvecklingssamtalen. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på Solklinten ska diskuteras i arbetslagen, i personalgruppen och i föräldrårådet. Den fastställs på en arbetsplatsträff och därefter läggs den ut på vår hemsida.

Förutsättningar

Styrning och ledning

Ledarresursen på förskolan Solklinten består av 1,0 förskolechef som ansvarar för tre förskolor inom Norra Gotlands förskoleområde (Sjöliljan, Björkdungen och Solklinten). Förskolechefen ingår i en arbetsgrupp med skolledare (rektorer och förskolechefer) från förskolor och skolor på Norra Gotland. Till stöd för ledningen inom Norra Gotlands förskoleområde finns 0,45 tjänst skolassistent.

På förskolan finns det fyra arbetslag. Varje arbetslag organiserar för omsorgen, utvecklingen och lärandet i och med sina barngrupper.

Vi har ett konferenssystem där förskolechefen möter personalen på arbetsplatsträffar och barnhälsokonferenser. Förskolepersonalen har reflektionstid i arbetslaget varje vecka. Förskolan har ett öppet föräldråråd. Förskolechefen genomför medarbetarsamtal och lönesamtal årligen. Det bedrivs ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Personaltäthet och barngruppens storlek och sammansättning

Förskolan har fyra avdelningar. Igelkotten och Lammet är 1-3 årsavdelningar med vardera 13 platser. Rabbisen, 3-4 årsavdelning med 18 platser, Russet, 4-5 årsavdelning med 16 platser. Dessa platser är inte beständiga, de kan behöva flyttas mellan de olika avdelningarna beroende på den aktuella barngruppens behov. Inför nästa verksamhetsår kommer Rabbisen och Russet ta emot barn i åldrarna 3-5 år på båda avdelningarna. Antalet barn har under verksamhetsåret växlat mellan 53 - 58 barn. Under året har behovet av öppethållande på förskolan varit 6.00 – 18.00.

På förskolan finns 11,5 tjänster, fördelade på 5,0 förskollärartjänster och 6,5 barnskötartjänster. Från och med april månad har området haft tillgång till en 0,75 tjänst pedagog som är subventionerad av Skolverket. Inom Norra Gotlands förskoleområde finns ett barnhälsoteam som består av specialpedagog, talpedagog, BVC-sjuksköterska, psykolog och förskolechef.

Personalens kompetens

Den tillsvidareanställda personalen är legitimerade förskollärare och sex av sju barnskötare är behöriga, den sjunde har lång yrkeserfarenhet.

Lokaler och miljö

Förskolan ligger i Slite, den flyttade till nuvarande lokaler 2014. Lokalerna är rymliga och har många rum där olika aktiviteter kan genomföras. Lokalerna har behov av ommålning och ljudabsorbenter. Verksamheten har nära till havs, skogs- och grönområden. Solklintens skola ligger i samma hus, där finns det tillgång till bibliotek, dramasal och idrottshall.

Arbetet i verksamheten

Synen på barns utveckling och lärande

Inlärninng utgår från något på förhand givet, ett antal fakta. Lärande däremot, förutsätter en aktiv bearbetning, en konstruktion av kunskap. Aktiva handlingar i ett sammanhang skapar kunskap genom att man gör det till en del av sig själv. I dagens samhälle är det av stor betydelse att kunna använda och utveckla sina kunskapskvaliteter/förmågor såsom exempelvis kreativitet, kommunikation, analys, motivation, samarbetsförmåga, noggrannhet och ansvarstagande för att kunna lyckas med utbildning och arbetsliv. Förskolechefen är övertygad om att förskolans betydelse av att främja utvecklandet av dessa förmågor är stor. Pedagogernas ansvar är att utmana och stimulera barns lärande och utveckling genom att erbjuda en inspirerande och föränderlig miljö som inbjuder till skapande, experimenterande, lek och lärande. De ska också skapa en generös och tillåtande miljö där alla blir sedda och känner att de är värdefulla. Varje barn är kompetent, pedagogerna lyssnar med alla sina sinnen och vill förstå varje barn genom att titta, aktivt fråga och reflektera tillsammans.

Förhållningssätt

Utveckling av förskolan är ett resultat av många samverkande faktorer. Pedagogernas agerande är dock helt avgörande för förverkligandet av utvecklingen. Det är i mötet mellan pedagoger och barn som utvecklingen tar gestalt. Huvuduppdraget är att stötta barnens relationer, ge dem goda kunskaper och värna de demokratiska värderingarna. Det är viktigt att skapa ett klimat där alla känner sig sedda och omtyckta, ju mer man uppmärksammar ett positivt beteende desto större är sannolikheten att man får se ännu mer av det. Föräldrarna är en resurs i förskolan och förhoppningen är att de känner sig delaktiga i verksamheten.

Vi arbetar för att trygghet, glädje, samspel och lärande ska bilda en helhet. Då är det av största vikt att pedagogerna ser varje barns möjligheter och att de är engagerade i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen. Vi har en hemsida för förskolan.

Pedagogik och arbetsmetoder

Förskolechefens vision är att *”kunskap är lätt att bära och den ger mer lust att lära”*. Med kunskap menas alla områden inom Normer och värden, Utveckling och lärande samt Barns inflytande som ingår i förskolans läroplan, Lpfö-98, reviderad 2016. Förskolechefen verkar för att varje barn som går på Solklinten ska ha rätt till ett lustfyllt, meningsfyllt och innehållsrikt lärande, att erövra omvärlden tillsammans med andra. Alla barn ska genom lek och lärande i lekfulla former ges möjlighet att ta till sig och utveckla så mycket kunnande, vetande och klokhet som möjligt om sig själva, grupprocesser, natur, teknik, olika språk, kultur, samhälle, estetik, matematik samt omvärlden förr, nu och i framtiden. Detta kunnande, vetande och klokhet ska de kunna använda sig av i olika situationer och sammanhang som uppstår i livet. För att ha möjlighet att utveckla sina olika förmågor behövs variation i lekanandet och lärandet. Lärandet ska upplevas meningsfullt och förståelse skapas genom medskapande. Vi på förskolan Solklinten anser att leken är oerhört viktig för barns välmående,

utveckling och lärande. I leken stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmågan till symboliskt tänkande.

Nu presenteras de olika avdelningarnas tankar om och beskrivningar av verksamhetsårets arbete i verksamheten

Lammet

Under ht-16 arbetade vi med temat ”Jaget” Vi pratade om olikheter. Hur vi ser ut? Lika/olika? Vilken hårfärg/ögonfärg osv. Temat övergick också till att vi jobbade med matematik då barnen såg olikheter på saker (färg och form) Vi har ”boken om mig” där barnen kan bläddra och prata om sin familj. Vi tog kort på barnens ansikte som vi gjorde ett pussel av. I samlingen har barnet pratat om vad alla i familjen heter. Vi stöttar barnen i deras utveckling, det är okej att vara olika. Vi har jobbat utifrån barnens styrkor, att kunna vara flera tillsammans att förstå andra och hur de känner. Vi har arbetat nära barnen för att ge dem trygghet i deras vardag och för att barnen ska få bli sedda och därigenom utveckla sin självkänsla. Vi tycker det är av stor vikt att det alltid finns en vuxen där barnen är.

Vi har jobbat med ”veckans tecken” som vi även satt ut till föräldrarna i hallen. Tecken vid matsituationer, samling, påklädnad och andra rutinsituationer. Och i språkgrupperna har vi satsat på det speciellt för att förstärka för de barn som har annat hemspråk och inte har ett utvecklat språk ännu. Vi har utgått ifrån TRAS materialet och jobbat med olika områden bland annat i samlingen och i språkgrupperna.

Genom böcker har vi stimulerat barnets språk. Att alltid ha böcker tillgängliga och anpassade för deras utveckling. Genom böckerna pratar vi med barnen utifrån vad de själva varit med om. Vi som pedagoger har en positiv inställning till böcker som vi smittar av till barnen. Vi benämner ord i vardagen, t ex vid blöjbyte, påklädnad, matsituationen för att få ökad förståelse och få nya begrepp. Att samtala med barnen och ställa följdfrågor, lyssna på vad de berättar för att utveckla samtalet, tycker vi är viktigt. I samlingen sjunger vi och använder ramsor, samt flanosagor, språklådor, sagopåsar. I språkgrupperna har vi härmat olika ljud samt gjort rörelser med munnen.

Under höstterminen 2016 hade vi rörelse tillsammans med Igelkotten i två olika grupper, 1-2 åringar / 2-3åringar. De små hade enklare rörelse till musik. De äldre barnen hade rörelselekar, hinderbana, balansövningar. Vi följde ett program för att barnen skulle få kontinuitet samt för att barnen skulle känna igen sig.

Under vårterminen 2017 gick de äldsta barnen till skogen. Vi ville väcka deras intresse för djur och natur, upptäcka och undersöka det som finns i skogen. Vi fick även in grovmotorik så som att klättra upp på stenar, upp och ner för backar, gå på ojämn mark. Vi fick också in matematiska begrepp såsom stor/ liten, bredvid/ på, upp/ner.

Vad det gäller skapande har barnen målat med grundfärgerna, klippt och klistrat, gjort kulmålning, traditionellt jul- och påskpyssel. Barnen har bland annat gjort snögubbe, höstgubbe, äppeltryck, höstträd.

Vi tänker om barns inflytande som så att det viktigt att vi lyssnar på de yngsta barnen genom att tolka deras uttryck som t ex kroppsspråk och bemöta barnen på deras nivå. Vi jobbar för att barnen ska få uttrycka sin vilja genom att önska vad de vill göra när det inte är styrda aktiviteter men även lyssna in vad barnen tycker är intressant.

Vårt nya utvecklingsområde är att fördjupa arbetet med vatten och teknik.

Igelkotten

Vi har arbetat med normer och värden under hela året både i planerade aktiviteter och i vardagssituationer. Vi har hjälpt barnen att lösa konflikter. Barnen visar hänsyn till andra i många situationer. Barnen får välja vad de ska leka med och visar ansvar att plocka undan. De får vara med och påverka sin situation i t ex samlingar. Välja och bestämma vad de vill göra/leka med. I samlingen får barnen inflytande genom att påverka temat, vilka aktiviteter vi ska fokusera på och andra frågor de vill lyfta fram. Människors lika värde har vi arbetat med i vårt tema "Mångkulturellt/Jaget". Vi har använt oss av material som erbjuder jämställdhet, där alla människor medräknas, till exempel i språkspel, böcker och dockor. Vi har läst "Vi, Jag och Du" böckerna, dessa främjar likabehandlings- och värdegrundsarbetet. Vi har startat ett värdegrundsprojektet på Igelkotten som ska främja att alla är unika och tillsammans är vi jämlika. Värdegrundsprojektet startade med att vi målade egna unika händer och diskuterade allas lika värde. Vi satte ihop alla barnen som en blomma där alla är unika, som ett mästerverk tillsammans.

I temat "Mångkulturellt/Jaget" har vi också gått in på kroppen och tittat i spegeln, pusslat ihop ansikten, målat av kroppen och samtalat om kroppsdelar m.m. Vi har läst kompisböcker och diskuterat kring handlingen och återskapat boken i leken för reflektion och återkoppling med barnen. Vi har haft fokus på att lära sig hur man är mot varandra. Resultatet av detta blev att vi skapade en sol med barnen, där deras ord hur man är en kompis och hur vi ska vara mot varandra sattes ihop till en sol som nu sitter i hallen. Vi har också gått med i "Håll Sverige rent" och städat på gården och i skogsutflykterna för att lära barnen hänsyn och omsorg till vår miljö.

Vi har arbetat med Jaget i små grupper, där har vi lyft in varje individ för att skapa trygga barn. Vi har samtalat, läst och skapat med kroppen, hur den ser ut, var vi har alla våra kroppsdelar (vart sitter ögonen) och begrepp. Vi har också haft fokus på värdegrunden och kamratskap. Hur vi är mot andra och hur vi kan visa respekt mot varandra och till sej själv.

Vi har arbetat mycket i smågrupper och vi har varit närvarande och aktiva i barnens lek för att skapa trygghet och för att kunna stötta barnen i att leka i ett socialt sammanhang samt uppmärksamma lärandestunder såsom matematik, språk, naturvetenskap och teknik. Vi har aktivt och medvetet arbetat med att utveckla barnens språk, i rutinerna genom dialoger med barnen, vid sagoläsning, i språksamlingarna, genom berättandet och med hjälp av vårt huvudsakliga verktyg, samtalen.

I våra skogsutflykter har vi fokuserat på rörelse, att utforska naturen genom att följa de djur, insekter och växter som finns i vår närmiljö. Vi har tagit med material från naturen och använt det i skapandet på förskolan. När vi har haft temaarbete har barnen skapat, de har målat, gipsat, använt sig av lera, skapat egna troll av stenar och pinnar. Vi har dramatiserat sagor och då använt oss av egentillverkad rekvisita. Drama har varit med i barnens lekar också. Vi har byggt och skapat i vardagen med olika material, de har till exempel klippt, limmat och målat med pensel. Vad det gäller rörelse har barnen uttryckt sig i dans och gympa på onsdagar, använt grovmotoriken vid skogspromenaderna, hela kroppen i vardagens lek inne och ute samt under fredagarnas sångsamlingar. Vid samlingen innan maten har vi sjungit. Musikinstrument var framme förut men med förändring i barnens miljö har vi andra moment framme istället just nu.

Vi har under året arbetat med kvalitetsarbetet att planera, genomföra och följa upp våra aktiviteter för att uppnå läroplansmål och verksamhetsmålen. Vi har kontinuerligt hittat nya arbetssätt och vägar som utvecklat barnen i deras lärande Språk, tema, och rörelse har vi haft fokus på, vi har arbetat i både tvärgrupper och i mindre grupper. Vi har observerat att språket har utvecklats hos barnen, temat har gett ett lärande hos alla barn, vi har sett att de har tyckt det varit roligt och de har samtalat i hemmet om vad vi har gjort.

För att utveckla vår verksamhet kommer vi att skapa hörnor på vår avdelning som inspirerar för olika teman. Vi vill skapa en natur/teknik hörna, en språkhörna, en matematikhörna mm. Vi ser inte att barns material som bilar, hemhörna, dockor, lego blir så stor utveckling utan vi vill utveckla miljön så att den inspirerar till mer lärande.

Rabbisen

Vi har under verksamhetsåret arbetat med hur man är mot varandra, vi har tillsammans gjort en sol där barnen gjort solstrålar så har vi skrivit på saker barnen sagt om ”hur man är en bra kompis” Barnen har själva flitigt återkopplat till solen och vill att vi tillsammans ska läsa vad som står på solstrålarna. Vi har även läst böcker från ”tio små kompisböcker” som är grundat på barnkonventionen, om hur man är mot varandra.

Under året har vi strävat mot att ha haft ”skutan” flytande. Alltså inte aktivt arbetat utifrån handlingsplanen då det har varit struligt med personal, det har varit sjukskrivning och ett flertal vikarier och en nyanställd personal. Vad det gäller barns språkutveckling har vi läst böcker, använt munmotorik, bilder, rim och ramsor, vi har språkbadat barnen!

Vi för dialoger med barnen, frågar vad dem vill göra, vi ser vad dem gör och ser vad dem är intresserade av och snappar upp dem där för att barnen ska få inflytande. Ett exempel på inflytande är att barnen har varit intresserade av maskar så vi har gjort ett maskhus, tagit reda på information om maskar och tillgodosett deras intresse och lyssnat in barnen. Vi låter barnen få ta ansvar efter deras förmåga, ett barn har håll i en samling och fått bestämt hur samlingen ska gå till. Barnen hjälper till med matvagnen och får gå med till matsalen mm. Barnen lyfts även då verbalt och man får en mer naturlig dialog med barnet. Vi har vid samlingar en ”talarpinne” att den som har pinnen får tala och de andra barnen får lyssna. Eftersom många barn vill komma till tals valde vi pinnen och från personalens sida har vi lyssnat in barnen och ser till med hjälp av pinnen att alla får möjlighet till att synas.

Uteverksamheten började vi med i september. Först få ihop gruppen och träna på att gå på promenad, lyssna, osynliga gränser osv. Efter en tid så blev vår ”uteplats” Lillungsrev. Genom att använda rörelse, naturmaterial, nyfikenhet, samarbete, motorik, olika material som vi tagit med har vi med vår uteverksamhet kunnat uppfylla läroplanens olika delar. Uteverksamheten är den delen av vår verksamhet som vi är extra stolta över och som fungerat väldigt bra med vår barngrupp. Leken har varit fantastisk, utrymmet, ansvaret och det taktila har gynnat alla barn på ett bra sätt.

Den pedagogiska innemiljön har inte varit utformad på ett stimulerande sätt. Brist på material och tid/orke har försvårat vårt arbete med att utveckla detta. Rabbisen har haft ett turbulent år, med personalförändringar, en stor barngrupp, många ledarbyten, vilket är den största anledningen till att det inte fungerat så som vi önskat. En lösning som vi tror gynnar Solklintens verksamhet överlag är att ha två 3-5års-avdelningar. Vi ser till exempel att det kan ge stabilitet, jämnare flöde av barn, olika åldrar som kan lära av varandra.

Russet

Under verksamhetsåret har vi jobbat med *värdegrundsmaterialet REDE (Respekt, Empati, Djur, Etik, ett forskningsbaserat material från Djurskyddet Sverige)*. REDE är anpassat till läroplanen och gratis material att ladda ner får man. Vi har sett att det gett resultat då barnen behandlar varandra likvärdigt utifrån värdegrunden. När barnen började på Russet startade vi upp med att *barnen själva* skulle *sätta regler* för hur de ville ha det. Det tog 5-6 veckor innan de var klara. Självklart ledde vi barnen under arbetes gång. Vid olika konflikter har vi alltid satt oss ner och pratat med barnen och hänvisat till reglerna de satt. Det har under året skapats en inlärningsprocess med insikt om respekt och förståelse för människor, djur och miljö. Vi har pratat om vilket land man kommer ifrån i gruppen. Köpt en karta som vi studerat, samtalat om och satt upp flaggor från länder som representerar barnens ursprung. barn i gruppen med annat modersmål än svenska har delgett ord och fraser på sitt språk som vi har tränat på. Vi har märkt att barnen har ett stort intresse för andra språk och ursprung.

Vad det gäller språkutvecklingen har vi jobbat medvetet utifrån *Bornholmsmodellen*. Där har vi tagit del av både Förskolans och Förskoleklassens litteratur. En pärm och askar med material har gjorts i ordning. Språklådor från *Språkoteket* har vi lånat regelbundet, ca 1 gång i månaden.

Daglig *sagostund* efter maten har vi haft. 1-2 ggr / månad har barnen fått rita i boken (alltså med bild få ner det de minns från sagan). Vi har haft veckan rim och utifrån det har barnen fått versen på text i boken, *Rimbok* samt ritat något som de tycker passar in på ramsan. Vi fick en ide om att ha en postlåda för att träna på att tala inför gruppen. Barnen har ritat om t ex vad de gjort i helgen, postat på lådan, och lite då och då har dagens värd dragit ett "brev". Barnet som ritat har kommit fram och berättat vad hon/han "skrev". Så småningom kom det skrivna ordet också med på teckningen. Vi fick se stora framsteg från "tysta" barn. *Boken om mig själv*. Bild på barnet och sin bostad. Ritat ex. min familj, här bor jag, gillar att göra, det godaste jag vet, på förskolan har jag lärt mig, när jag blir stor vill jag bli. Några tomma sidor att själv hitta på innehåll. Vi har haft gemensamma *sångsamlingar* på förskolan. Vid uppföljning har det visat sig att barnen har stor ljudförståelse, några har knäckt läs koden och de vågar tala inför grupp.

På tisdagar har vi varit ute i närmiljön, onsdagar har vi gått till skogen, vi har då mestadels jobbat med *mattelekar* och använt oss av *naturmaterial*. Övningarna (som vi kallat uppdrag) har varit enskilt, i par eller mindre grupp. *Exempel på övningar är: antal, ordningsföljd, storlek, form, förändringar*. Uppföljning har ibland varit inne, då har barnen ritat övningen. Vi har spelat spel med barnen och bl. a *tränat turordning, antal, förståelse*. I samlingen tränas dagligen, bl. a *antal, ordningsföljd, storlek, känna till siffror*. Vi har sett att barnen har god matematisk förståelse, vi har väckt ett intresse för matematik.

Vad det gäller natur och teknik har vi jobbat i *närmiljön*. I augusti tackade vi ja till en inbjudan att tillsammans med konsstudenter från Estland måla på Cementas en vägg. Ett givande och intressant tillfälle för barnen. Vi har varit på *studiebesök i växthusen* och sett på gurkodlingarna. Det var ett lärorikt besök. Annat som vi jobbat med är *återvinnig och kretslopp*. På avdelningen har vi samlat papper till återvinning och i köket plaståtervinning. När barnen önskade sig en picnic fält samlade vi burkar på våra promenader. Till slut fick vi ihop pengar så det räckte till två filter. Vi har deltagit i *Håll Sverige Rent*. Samtalat om vikten av att alla måste hjälpas åt att hålla rent i naturen. En dag var vi på kyrkbacken och samlade skräp. Vi fick ihop en hel säck. *Årstidernas växlingar* har vi studerat. Barnen valde ut en lönn vid Vikhagens lekplats som vi gått till kontinuerligt och sett vackra löv, knoppar och frön.

Vi har studerat insekter med förstoringsglas. Det finns ett stort intresse för *bygg och konstruktionslek*, så i samtliga av våra rum finns det material att bygga med. Kojor har barnen också byggt med stolar och filter. Ett intresse för natur och miljö är väckt. Barnen har fått förståelse varför vi måste återvinna.

Vi har lagt stor vikt vid att barnen fått *röra på sig*. Inne har vi haft *dans* och *rörelselekar*. Ute har vi haft gemensamma springlekar, barnen har antagit utmaningar att klättra i förskolans klätterställningar, samt i träd och på stenar i skogen. Vi har också pratat om *kostens betydelse* för ett välmående. Barnen vågar prova sin motoriska förmåga, t. ex klättra i träd och på klätterställningar. De vågar också prova att smaka olika maträtter/grönsaker.

Vi har låtit barnen provat på *olika tekniker* med pastellkritor, oljekritor, tusch, vattenfärg m.m. Jobbat med trolldag, lera, papper, klister, klippt, dekorerat och skapat fritt. Målat vid staffli. *Sångsamlingar, dansa till musik, röris i dansrummet, spela teater* har också varit en del av barnens vardag.

På ett naturligt sätt har barnen haft inflytande när vi går igenom dagen på samlingen. De är med och bestämmer vad de vill göra. Vi har valt att inte ha ett specifikt barnråd då barnen alltid är delaktiga i det som händer på förskolan. Barnen har fått ta ansvar för sina kläder och skor. Hålla ordning på facket, hjälpa till att hänga in våta kläder i torkskåpet m.m. Alla barn har en egen låda att samla sina alster i, städa, plocka ur, sätta in i sin pärm. En egen bricka att ställa skapande alster på. Samt en samlingsmapp att ta själv ta ansvar för, det man vill spara och ta med sig hem. Vid terminsslut har barnen städat lådan och tömt samlarmappen, de har då satt in sånt de varit nöjda med i dokumentationspärmerna. Personalen har deltagit i samtal vad som är utveckling och lärande för att ge barnen möjlighet att analysera och förstå. I stället för att ställa frågor i t ex samlingen har vi valt att säga: hur tänker du? Det märks att barnen vågar svara när inget ”riktigt” svar förväntas.

Barnens behov har alltid varit i fokus, däremot har vi vuxna också valt att undervisa i sånt barnen inte känner till. Vi har ett öppet förhållningssätt och lyssnar in behoven i barnens lärande. Alla barn har varit delaktiga i gemensam och enskild dokumentation. Det bästa exemplet på att vi uppnått målet med barnens inflytande är att: de helt och hållet styrde över vad de ville ha med på sin föreställning inför föräldrarna på avslutningen. Det blev en blandning med flickor, pojkar, i par och i grupp. Det blev valda rim, sånger, kaspersteater, flanosaga och teater live. Hellyckat!

Vi anser att pedagogens jobb är att medvetandegöra inlärningen. Inlärningen ska vara lustfylld för att väcka intresse.

Kompetensutveckling

Under året har den gemensamma och enskilda kompetensutvecklingen bestått av:

- TAKK (Tecken som stöd)
- Interkulturellt arbete i förskolan, erfarenhetsutbyte
- Före Bornholmsmodellen (språklig medvetenhet)
- Schoolsoft
- Att möta och bemöta barn med annorlunda funktionssätt. Jan-Erik Nilsson & Marie Lundahl.

Delaktighet och inflytande

Förskolechefen arbetar för att det ska råda ett öppet klimat på förskolan. Alla som arbetar på förskolan ska ha en öppen dialog med barnen och deras föräldrar som ska kunna uppleva att de känner sig välkomna till förskolan med sina tankar, funderingar och förslag. Föräldrarna ska veta var de kan föra fram förslag och synpunkter i olika frågor. De ska kunna få information om kommande beslut i frågor som kan påverka barnen och är av intresse för föräldrarna.

Personalen har en daglig kontakt med föräldrarna. På de olika avdelningarna finns det uppsatt lappar om aktuell information om aktiviteter, om något särskilt är på gång såsom sjukdomar, lappar som ska lämnas in eller möten som ska hållas. Förskolan dokumenterar varje barns utveckling och lärande vilket kommuniceras med föräldrarna under utvecklingssamtalet som erbjuds en gång per verksamhetsår. Föräldramöten på avdelningarna genomförs en gång per verksamhetsår. En avdelning skriver veckobrev, övriga månadsbrev eller vid behov information om den verksamhet de för tillfället bedriver, till exempel språkutvecklingsarbete, experiment som görs, uteverksamhet, lekar som leks eller olika projekt de arbetar med. Några avdelningar skickar mail med allmän kompletterande information eller bilder från verksamheten samt sms till föräldrar gällande enskilda barn. Från och med maj månad använder sig förskolan av Schoolsoft. Vi har ett öppet föräldraråd per termin där vi behandlar frågor som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för barn och vårdnadshavare.

Resultat och måluppfyllelse

Redovisning av måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

I början av vårterminen 2017 genomförde Region Gotland en föräldraenkätundersökning som mätte trygghet, samarbete och helhet. Förskolan Solklintens svarsfrekvens var 73 %, resultaten gav följande medelbetyg:

• Utveckling – Lärande 3,3	Värde medel kommunala enheter 3,6 (en fyrgradig skala)
• Samarbete – Kommunikation 2,9	Värde medel kommunala enheter 3,4 (en fyrgradig skala)
• Nöjdhetsindex, helheten 6,6	Värde medel kommunala enheter 7,8 (en tiogradig skala)

För att få ytterligare underlag till vår utvärdering genomförde vi själva en föräldraenkätundersökning under maj månad, cirka 50 % av föräldrarna svarade på enkäten. Nedan visas 2017 års resultat av föräldraenkäten som genomfördes i maj:

Trygghet och trivsel & Inflytande – Delaktighet

Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer något	Stämmer ofta	Stämmer alltid	Vet ej
Mitt barn tycker att det är roligt att gå till förskolan	5%	5%	57%	33%	0%
Jag känner mig alltid välkommen till förskolan	0%	0%	38%	62%	0%
Det finns alltid någon att vända sig till med frågor eller problem som gäller mitt barn	0%	5%	29%	66%	0%
Personalen informerar om hur dagen har varit för mitt barn	5%	14%	33%	48%	0%
Jag upplever att personalen bryr sig om mitt barn	0%	5%	33%	62%	0%
Jag känner mig lugn och trygg under dagen när mitt barn är i förskolan	0%	5%	19%	76%	0%

Medeltalet för andelen positiva svar (stämmer något & stämmer ofta) var 93 %.

Lärande och utveckling & Inflytande – Delaktighet

Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer något	Stämmer ofta	Stämmer alltid	Vet ej
Mitt barn utvecklas positivt genom den verksamhet som bedrivs i förskolan	0%	0%	23%	77%	0%
Mitt barn ges möjlighet att utveckla sin matematiska förmåga i förskolan	0%	0%	28%	67%	5%
Förskolan arbetar aktivt med mitt barns språkutveckling	0%	0%	5%	95%	0%
I förskolan förekommer inslag av naturvetenskap och teknik	0%	5%	29%	52%	14%

Förskolan präglas av ett genusmedvetet arbetssätt	0%	0%	0%	48%	52%
Jag är nöjd med innehållet i utvecklingssamtalet	0%	0%	19%	76%	5%
Jag informeras om verksamhetens mål och innehåll	0%	0%	29%	66%	5%
Samarbetet mellan mig och personal fungerar bra	0%	5%	29%	66%	0%
Förskolans innemiljö inspirerar mitt barn till lek och lärande	0%	0%	33%	62%	5%
Förskolans utemiljö inspirerar mitt barn till lek och lärande	0%	5%	19%	72%	5%

Medeltalet för andelen positiva svar (stämmer något & stämmer ofta) var 89,4 %.

Situationen för barn i behov av särskilt stöd

Enligt skollagen och förskolans läroplan ska alla barn ges den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Alla barn behöver stöd i sin utveckling, några behöver särskilt stöd under vissa perioder eller under hela förskoletiden på grund av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättning eller svårigheter att tillgodogöra sig utbildningen av andra orsaker. Barn som behöver extra anpassningar eller särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn, ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. En generellt god kvalitet i förskolan är ofta den bästa insatsen för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Skolinspektionen genomförde under våren 2017 en kvalitetsgranskning på en av områdets förskolor. De tittade på förskolans arbete med barn i behov av särskilt stöd. Inspektörerna observerade arbetet på en förskoleavdelning, intervjuade personal, specialpedagog och förskolechef samt granskade dokumentationen. Skolinspektionen bedömde att förskolan hade ändamålsenliga arbetssätt för att uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd. Förskolechefen hade dock inte sett till att personalen hade en gemensam bild av uppdraget och hur det ska bedrivas. Vid förskolan saknades tydliga rutiner för hur arbetet med barn i behov ska bedrivas.

På Solklinten kommer vi framöver, i större utsträckning än tidigare, dokumentera kartläggningar samt upprätta och följa upp handlingsplaner för alla barn som behöver särskilda

stödåtgärder. Utgångspunkten är barnets behov och vi ser först och främst att verksamheten är en resurs för barn i behov av särskilt stöd. Vi ser barngruppen som en viktig och aktiv del i det enskilda barnets utveckling och lärande. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan barnet och de människor och den miljö som finns samt de aktiviteter som sker i förskolan. Handlingsplanen utformas tillsammans med vårdnadshavare och följs upp kontinuerligt.

Specialpedagogen har som huvuduppgift att, tillsammans med arbetslagen och förskolechef, arbeta för att barn i behov av särskilt stöd ska lyckas med sin förskoletid. Förskolan kan genom specialpedagogen erbjuda pedagogiska kartläggningar, kompensatoriska hjälpmedel, stöttning av enskilda barn och handledning till personal. Förutom det pedagogiska stödet har specialpedagogen en stor kontaktyta vad det gäller medicinskt, psykologiskt och socialt kunnande. Förskolan har nu utökat tiden för specialpedagogens arbete inom förskoleområdet.

Barn med annat modersmål än svenska

Av både skollagen och förskolans läroplan framgår att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Ett interkulturellt förhållningssätt som kännetecknas av en positiv attityd till det mångkulturella samhället ska genomsyra verksamheten. Nyfikenhet, öppenhet och en vilja att ta reda på mer om barnets språk och kultur påverkar barnets möjligheter till att utveckla sina språk.

För att barnet ska kunna utveckla sina språk väl är det viktigt att både hemmet och personalen aktivt hjälps åt. Ett språkligt lärande blir bäst genom att språket används i meningsfulla sammanhang i vardagen. Flera språk kan utvecklas parallellt och tvåspråkighet har positiva effekter på barnens språk- och kunskapsutveckling. Arbetet med att stödja barns språkutveckling är en pedagogisk fråga för pedagogerna på förskolan. Våra digitala verktyg bör användas för att främja barnens språkutveckling på både svenska och det aktuella modersmålet samt för att stötta kommunikationen med föräldrarna.

En interkulturell pedagogik är en ständigt pågående process som syftar till att övervinna och överbygga kulturella barriärer. På Solklinten har vi under verksamhetsåret förutom svenska, haft modersmålen arabiska, ungerska, thaländska och ryska.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Föräldrarna bedömer att måluppfyllelsen vad det gäller **trygghet och trivsel & inflytande och delaktighet** är mycket god, medeltalet för andelen positiva svar i majenkäten var 93 %. I den enkät Regionen genomförde hade Solklinten mycket mindre nöjdhetsvärde än genomsnittet för kommunala förskolor. Under vårterminens föräldraråd gick förskolechef, personal och föräldrar gemensamt igenom resultatet från årets Regionenkät. Synpunkter från de närvarande föräldrarna som framkom vad det gällde de låga värdena var de olika tolkningar av frågornas innehåll som kunde göras, saker som hänt tillbaka i tiden eller att man som förälder inte själv kanske frågar efter information vid lämning/hämtning.

Majenkätens resultat var positiva. 100 % känner sig alltid välkomna till förskolan. Påståendet att ”det alltid finns någon att vända sig till med frågor eller problem som gäller mitt barn” har 95 % svarat att det stämmer ofta eller alltid. 95 % upplever att personalen bryr sig om deras barn. Lika många känner sig lugna och trygga under dagen när deras barn är

på förskolan. 90 % av de som besvarade majenkäten anser att deras barn tycker att det är roligt att gå till förskolan. Kommentaren till det påståendet var att barnet tidigare tyckt det var roligt men att det just nu var en svacka. Vi tolkar dessa siffror som att en majoritet av föräldrarna upplever att personalen arbetar för att främja trygghet.

Påståendet ”Personalen informerar om hur dagen har varit för mitt barn” fick dock lite mindre positivt svar, 81 % tyckte så. Personalen verkar för att informera föräldrarna muntligt om hur dagen har varit, om något särskilt har hänt sätter de upp lappar eller skickar sms. De upplever att de har en god kommunikation med föräldrarna, att de kan diskutera olika frågor som rör barnen. De verkar för ett öppet klimat och bjuder in föräldrarna att komma till förskolans personal om det är något föräldrarna funderar över. Dock säger enkätsvaren oss att vi ytterligare behöver utveckla informationsområdet om hur dagen har varit samt kommunicera det med föräldrarna.

Förskolechefen funderar över vilken slags information om dagen föräldrarna vill ha och vad verksamheten behöver utveckla för att kunna tillgodose den. Kan det vara som så att vi inte har samma uppfattning om vad som är viktig information vid överlämningar? Kan det vara som så att föräldrarna upplever att man inte får reda på om något särskilt har hänt sitt barn under dagen? Då personalen går på scheman som inte alltid synkroniserar med barnens tider kan det mycket väl bli som så att det inte är någon från barnets avdelning som arbetar vid lämning/hämtning. Den dagliga informationen om det enskilda barnet kanske då upplevs som bristfällig? Behöver vi se över vårt västsystem för att till exempel tydliggöra för föräldrar var en vikarie arbetar den dagen? Behöver vi utveckla vårt interna informationssystem mellan avdelningarna genom till exempel ett mappsystem för att skriva in speciell information om dagen som all personal, oavsett avdelning, kan delge föräldrarna vid hämtning? Vid höstterminens föräldramöte kommer samtliga avdelningar att lyfta informationsfrågan och prata om vilken slags information föräldrarna saknar vad det gäller hur dagen har varit för barnet.

Vad det gäller föräldrarnas bedömning av **lärande och utveckling & inflytande och delaktighet**, och hur bra personalen är på att synliggöra innehållet i läroplanen är resultatet gott. 89,4 % av föräldrarna tycker att personalen är bra på att synliggöra för dem hur de kopplar innehållet i verksamheten till läroplanen. Att förskolan präglas av ett genusmedvetet arbetssätt är det få föräldrar som ser, endast 48 % anger att de sett detta. Vi bör fråga oss själva om vi är tillräckligt normkritiska i vårt dagliga arbete i verksamheten och hur vi kommunicerar detta med föräldrarna. 81 % anser att det förekommer inslag av naturvetenskap och teknik. Här har vi utvecklingsområden, vi behöver bli mycket bättre på att fördjupa vårt arbete med och synliggöra dessa för både barn och föräldrar. 95 % av föräldrarna upplever att deras barn ges möjlighet att utveckla sin matematiska förmåga i förskolan och hela 100 % anser att förskolan arbetar aktivt med deras barns språkutveckling. Språkutveckling har varit ett fokusområde under verksamhetsåret och all personal har gått en ”Tecken som stöd” utbildning (TAKK) och några har fått utbildning i ett material om språklig medvetenhet. Arbetet med språkutveckling har på olika sätt genomsyrat verksamheten. Både barn och personal har ofta lyft området med föräldrar, förmodligen är det en förklaring till det positiva resultatet och vi känner oss väldigt nöjda med detta arbete.

95 % av föräldrarna är nöjda med innehållet i utvecklingssamtalet. Vi ska utveckla en gemensam mall på Solklinten, utifrån Regionens mall för utvecklingssamtalet, så att alla i huset vet vad som ska tas upp och att föräldrarna känner att det finns en röd tråd i utvecklingen, lärandet och det förändrade kunnandet på förskolan.

Att använda Schoolsoft som kommunikationsform påbörjades under sen vårtermin 2017, detta är förmodligen ännu inte implementerat hos alla. Föräldrarna behöver logga in sig på Schoolsoft för att ta del av den information som läggs ut där. Till viss del finns i nuläget samma information på Schoolsoft som på avdelningarnas anslagstavlor.

Åtgärder för förbättring

Nya utvecklingsområden

Förskolechefens strävan är att Norra Gotlands förskoleområde ska ha bästa, möjliga förskolor, att alla barn ska känna sig viktiga och värdefulla och välkomna till förskolan. Barn är lekande, lärande individer, lek och lärande ska vara integrerade i förskolans verksamhet. Det är viktigt att ta tillvara på och utveckla de olika förmågor barnen har samt verka för att deras lust att lära ökar under tiden i förskolan. Ett par utvecklingsområden som alla förskolor på Gotland har ur ett likvärdighetsperspektiv är ”Likvärdig och tillgänglig utbildning” och ”Allas ansvar för förskolans uppdrag”. Förskolechefen menar att verksamhetsutveckling sker när personalen tillsammans i arbetslagen, i pedagoggrupper och på hela förskolan samtalar om normer, värderingar, undervisning, utveckling, lärande och barns inflytande.

Efter analys av våra resultat anser förskolechef att vi ytterligare behöver arbeta med utvecklingsområdet:

Fördjupa förståelsen av uppdraget.

- Vi behöver detta år ytterligare **fördjupa våra kunskaper om den reviderade läroplanen, Lpfö-98/16**. Det är viktigt att tid ges till både enskild reflektion och erfarenhetsutbyte. Personalen behöver utveckla den gemensamma dokumentationen av och omkring Lpfö för att tydliggöra mål och resultat för barnen, sig själva, föräldrarna och ledning. Respektive avdelning väljer vilka områden, utifrån Lpfö, som de behöver ha större fokus på under verksamhetsåret och har de med sig i sin planering och uppföljning av verksamheten. Alla avdelningar ska under kommande verksamhetsår använda sig av ”Lpfö I Praktiken, LIP” (Läroplanspappret) i all planering av, reflektion över och utvärdering av verksamheten. Det individuella barnets utveckling, lärande och förändrade kunnande i förhållande till läroplansområdena, utifrån den verksamhet de erbjuds, ska dokumenteras. Vi kommer också dokumenteras. Vi kommer också att arbeta med Skolverkets allmänna råd och stödmaterial och till viss del Ecersmaterialet som är en planeringshjälp att använda sig av tillsammans med Lpfö.
- Arbetet med den **pedagogiska dokumentationen** behöver fördjupas. Pedagogisk dokumentation är ett verktyg för att bättre få syn på att barnen är införstådda med det som sker och att de får stort utrymme att både påverka, medverka och ge uttryck för sina idéer. Pedagogisk dokumentation ger barns tankar ett värde. Vardagen erbjuder oändliga möjligheter om man som pedagog ser dem och har möjlighet att samspela med barnen kring dem. Vi kommer att arbeta med Pedagogisk dokumentation i samtliga pedagoggrupper, vår pedagogiska kommer att vara oss behjälplig i detta arbete.
- Under vårterminen 2018 kommer vi att arbeta med Specialpedagogiska Skolmyndighetens värderingsverktyg för **tillgänglig utbildning**.

Utvecklingsarbete sker i olika former i vardagen men det är viktigt att dessa kunskaper också lyfts i gemensamma samtal och dokumenteras.

Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

Vi har hitintills årligen upprättat en likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling för förskolan. Detta verksamhetsår kom dock planen inte på prängt fastän det arbetades med innehållet. Innehållet i likabehandlingsplanen har delvis kommunicerats med barnen. Kontinuerliga samtal mellan pedagogerna och barnen pågår, samt till viss del föräldrarna, om hur vi kan förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Från och med juni 2017 kommer vår plan heta Plan mot kränkande behandling där vårt arbete mot kränkningar och diskriminering dokumenteras. Lagkravet på en Likabehandlingsplan har tagits bort men lagkravet för skolverksamheter har skärpts vad det gäller att arbeta aktivt och förebyggande, inte bara mot kränkande behandling utan också mot diskriminering.

Beslut och ansvarig för dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet

Marianne Gustafsson
Förskolechef, Solklinten
2017-09-25